

Halep ve Şam'a Aid Bazı Şer'iyye Sicilleri

(EVÂMİR-İ SULTANİYYE)

Atilla ÇETİN

Geçen sayıda yayınlanan «Türkiye haricindeki Osmanlı Şer'iyye Sicilleri Hakkında» adlı makalemizde Suriye'de bulunan sicillerden bahsedilirken (s. 51) Halep'e aid şer'iyye sicillerinden bir bölümün İstanbul'dan gönderilen fermanlar ve emirleri ihtiva ettikleri bildirilmişti. Makalemizin neşrinden sonra, Suriye Millî Arşivinde araştırmalar yapan bir arkadaşımız vasıtasıyla(*) Halep ve Şam'a aid bazı siciller hakkında yeni malûmat elde ettik. Bu malûmâtı makalemize ilâve olmak üzere takdim ediyoruz.

Halep ve Şam'a aid bazı şer'iyye sicilleri «Evâmir-i Sultaniyye» adıyla tavsif edilmektedir. Halep' Eyâletinin (Sancakları: Halep, Kilis, Maare, Uzeyr, Bâlis, Adana) ve Şam-ı Şerif eyâletinin (sancakları: Şam-ı Şerif, Sâfed, Kudüs-i Şerif, Aclun, Leccun, Gazze, Nablus, Tedmür, Sayda, Beyrut, Kerek ve Şuyek) Beğlerbeğlerine ve eyaletlerin yayıldıkları bölgelerdeki sancak beylerine, vilâyetlerin teşkilinden sonra valilere hitaben gönderilen, özellikle ilk devirlerde Divân-ı hümayûn'dan sâdır olan ferman ve emirlerin suretleri kayıtlıdır. Suriye'deki diğer şer'iyye sicillerinin Arapça ile yazılı olmalarına karşılık, «Evâmir-i Sultaniyye» denilen bu siciller, ferman ve hükümlerin suretleri olduğundan Osmanlıcadır. Suriye Millî Arşivi'nde Halep'e aid 67, Şam'a aid 11 sicil mevcuttur. Sicillerin ilk ve son tarihleri ve sahife adetlerini gösteren dökümleri aşağıdadır:

(*) Halen, Şam'da Suriye Millî Arşivi'nde çalışmalarını sürdüren ve sicillerin tam listesini hazırlayıp istifade etmemi sağlayan Michigan Üniversitesi öğretim üyelerinden Amerikalı araştırmacı sayın Dr. Rhoads MURPHEY'e teşekkürlerimi sunarım.

EVÂMİR-İ SULTANİYYE

(HALEP)

Sicil No.	Sahife adedi	Sicilin ilk ve son tarihi
		1101—1102/1690—1691
1	389	1161—1164/1748—1751
2	272	1134—1138/1722—1726
3	386	1146—1151/1733—1738
4	258	1151—1156/1738—1743
5	401	1156—1159/1743—1746
6	200	1174—1177/1760—1763
7	208	1177—1181/1763—1767
8	(?)	1180—1184/1766—1770
9	117	1184—1187/1770—1773
10	106	1185—1187/1771—1773
11	137	1186—1187/1772—1773
12	238	1188—1189/1774—1775
13	190	1189—1191/1775—1777
14	231	1191—1193/1777—1779
15	435	1192—1195/1778—1781
16	286	1195—1197/1781—1783
17	203	1197—1199/1783—1785
18	166	1198—1201/1784—1787
19	170	1201—1203/1787—1789
20	94	1204—1205/1790—1791
21	57	1203—1204/1788—1789
22	93	1205—1206/1790—1791
23	106	1206—1208/1791—1793
24	133	1208—1210/1793—1795
25	107	1210—1212/1795—1797
26	270	1211—1214/1796—1799
27	151	1212—1214/1797—1799
28	167	1214—1216/1799—1801
29	178	1216—1218/1801—1803
30	263	1218—1221/1803—1806
31	181	1221—1224/1806—1809
32	157	1224—1225/1809—1810
33	87	1225—1226/1810—1811

Sicil No.	Sahife adedi	Sicilin ilk ve son tarihi
34	73	1226—1227/1811—1812
35	157	1227—1228/1812—1813
36	163	1229—1231/1814—1816
37	194	1231—1232/1816—1817
38	247	1234—1239/1819—1824
39	160	1239—1240/1824—1825
40	135	1240—1241/1825—1826
41	(kayıp)	— —
42	127	1241—1242/1826—1827
43	139	1242—1243/1826—1827
44	255	1243—1246/1827—1830
45	76	1257—1258/1841—1842
46	93	1255—1257/1839—1841
47	76	1251—1253/1835—1837
48	215	1247—1251/1831—1835
49	121	1246—1247/1830—1831
50	161	1258—1261/1842—1845
51	155	1260—1263/1844—1847
52	110	1263—1265/1847—1849
53	289	1266—1268/1850—1852
54	259	1265—1266/1849—1850
55	297	1170—1174/1756—1760
56	315	1267—1272/1851—1856
57	84	1272—1273/1856—1857
58	160	1273—1275/1857—1859
59	67	1275—1276/1859—1860
60	176	1276—1278/1860—1862
61	164	1278—1281/1862—1865
62	136	1281—1283/1865—1867
63	140	1283—1285/1867—1869
64	162	1286—1287/1869—1870
65	221	1288—1291/1871—1874
66	192	1302—1303/1885—1886
67	134	1233—1235/1818—1820
		1250— /1834
68	123	1257—1258/1841—1842

EVAMİR-İ SULTANIYYE
(ŞAM)

Sicil No.	Sahife adedi	Sicilin ilk ve son tarihi
1	75	1236—1239/1820—1823
2	171	1238—1247/1822—1831
3	175	1239—1243/1823—1827
4	69	1238—1253/1822—1837
5	112	1290—1316/1873—1898
6	198	1308—1327/1890—1909
7	116	1300—1308/1882—1890
8	180	1287—1297/1870—1880
9	22	1278—1279/1861—1862
10	36	1275—1276/1858—1859
11	444	1260—1261/1844—1845